

گزارش «فرهیختگان» ازداده‌های وزارت جهادکشاورزی و گمرک نشان می‌دهد

کالای اساسی هست، زیاد هم هست

فاطمه سادات مرتضوی
خبرنگار گروه اقتصاد

۵ روزی از تجاوز نظامی رژیم صهیونیستی به کشورمان می‌گذرد. پرواضح است جنگ‌ها همواره دارای بار روانی مضاف بر مردم کشورها هستند، به‌ویژه اینکه دستگاه دروغ‌پراکنی دشمن با همکاری خائنان و وطن‌فروشان قصد داشته باشد به آرامش روانی جامعه خدشه وارد کند. یکی از موضوعات حساسی که معمولاً دشمن در شرایط جنگی دست روی آن می‌گذارد، تصویرسازی غلط و ایجاد باور و تلقی کمبود کالاهای اساسی است. امری که علاوه بر هدف قرار دادن آرامش عمومی، خود منجر به هجوم مردم به فروشگاه‌ها و احتکار کالا و سپس فرونی تقاضای مقطعی بر عرضه می‌شود.

در همین خصوص و در راستای رفع نگرانی‌های احتمالی، مسئولان دولتی در روزهای اخیر این اطمینان را به مردم دادند که کمبودی در زمینه تامین کالاهای اساسی و تامین مواد غذایی مردم وجود ندارد. در تازه‌ترین خبرها، روز گذشته فاطمه مهاجرانی این نوبد را به مردم داد که ذخایر راهبردی کالاهای ما در وضعیت مطلوبی قرار دارد. در همین زمینه بررسی‌های «فرهیختگان» از آمارهای وزارت جهاد و کشاورزی و گمرک ایران نیز این گزاره را تایید می‌کند که در دو ماه نخست سال ۱۴۰۴ بیش از ۴٫۲ میلیون تن کالای اساسی وارد کشور شده که از نظر وزنی حدود ۱۰ درصد بیشتر از مدت مشابه سال گذشته است. همچنین واردات ۲ ماهه نخست سال جاری ۵۵ درصد بیشتر از مدت مشابه سال ۱۴۰۲ است.

انبارهای پراز کالاهای اساسی

به دنبال تجاوز رژیم اشغالگر قدس، چند روز پیش غلامرضا نوری قزلیجه، وزیر جهاد کشاورزی ضمن تاکید بر شرایط اخیر کشور مشکلی در تامین مواد غذایی و کالای اساسی در کشور وجود ندارد؛ این اطمینان را به مردم داد که ذخایر مواد غذایی و کالاهای اساسی در کشور با روند ثابت و بدون وقفه ادامه دارد. وی با بیان اینکه هم تولیدکنندگان و هم تامین‌کنندگان کالا با انگیزه و جدیت بیشتری در حال فعالیت هستند، افزود: «فعالان بازار مواد غذایی و کالاهای اساسی تلاش می‌کنند تنظیم بازار را با همکاری کامل دنبال کنند.» وی افزود: «دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های لازم صادر شده و فرایند ترخیص کالا از بنادر با سرعت بیشتری در حال انجام است. همچنین ثبت سفارش‌ها، تامین ارز، تسو به حساب با تامین‌کنندگان و پرداخت مطالبات کشاورزان و کشت‌کاران با اولویت بالا پیگیری می‌شود.» روز گذشته نیز فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت نیز بار دیگر بر این موضوع تاکید کرد که ذخایر راهبردی کالاهای ما در وضعیت کاملاً مطلوبی قرار دارد و همچنین برای جابه‌جایی کالاهای از بنادر تمهیدات با سازمان بنادر به خوبی انجام شده است. علاوه بر این روز دوشنبه رئیس اتاق اصناف تهران اعلام کرد: «تمامی اقلام ضروری و کالاهای مورد نیاز خانوار، در شبکه توزیع صنعتی کشور موجود است.» وی تاکید کرد: «هیچ‌گونه کمبودی در این زمینه احساس نمی‌شود.»

شارژ یک میلیارد دلاری جدید برای واردات کالاهای اساسی

در همین راستا در روز جمعه ۲۳ خردادماه به‌منظور تقویت هرچه بهتر ذخایر کالاهای اساسی بدون تعلل، محمدرضا فرزین رئیس کل بانک مرکزی اعلام کرد به‌منظور تقویت ذخایر کالاهای اساسی کشور رقمی معادل یک میلیارد دلار ارز برای تامین واردات کالاهای اساسی اختصاص می‌یابد که طی ۲۴ ساعت ابتدایی پس از این دستور، بیش از ۴۰۰ میلیون دلار آن کارسازی شد و اعلام شد مابقی هم طی روزهای آینده تامین می‌شود.

معین قربایی تهرانی پژوهشگر اقتصادی

انرژی هسته‌ای یکی از منابع مهم و استراتژیک تولید انرژی در جهان امروز به‌شمار می‌رود. این انرژی کاربردهای اقتصادی گسترده‌ای از جمله تولید انرژی برق دارد. البته برخلاف تصور رایج امروزی که انرژی هسته‌ای را فقط در زمینه نظامی یا تولید برق می‌بینند، این منبع انرژی پاک و پرقدرت، نقش مهمی در رشد و پیشرفت اقتصاد کشورها در دنیا ایفا می‌کند. از تولید برق با هزینه نسبتاً پایین و پایداری بالا گرفته تا استفاده در صنایع پزشکی، کشاورزی، حمل‌ونقل و حتی شیرین‌سازی آب، انرژی هسته‌ای توانسته است جایگاه ویژه‌ای در برنامه‌ریزی‌های کلان اقتصادی کشورهای مختلف پیدا کند. باتوجه به چالش‌های زیست‌محیطی ناشی از سوخت‌های فسیلی و افزایش نیاز جهانی به انرژی، کاربردهای اقتصادی انرژی هسته‌ای بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. به‌طوری‌که امروزه، به‌عنوان یکی از ارکان اصلی سیاست‌های انرژی در قرن بیست‌ویکم مطرح شده است.

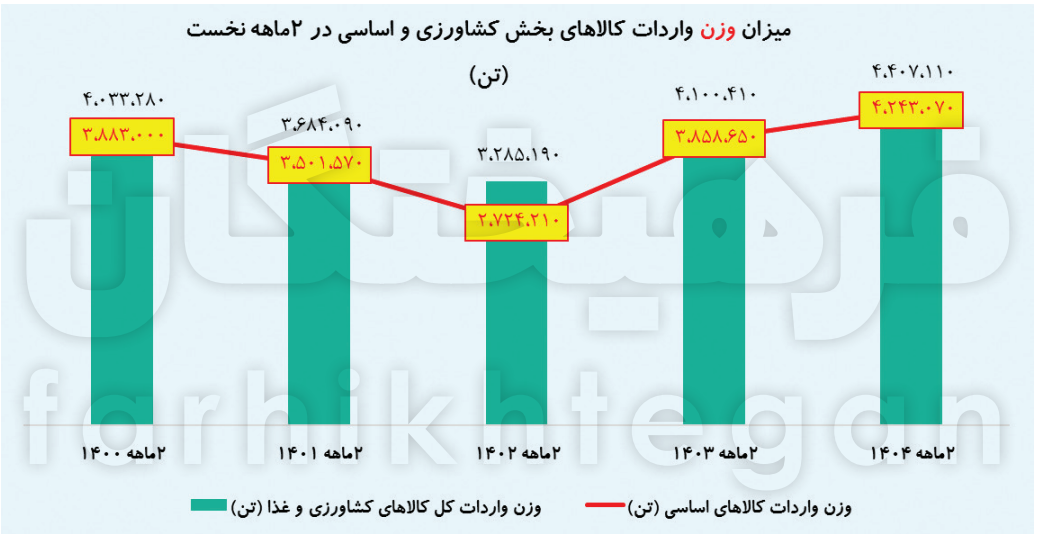
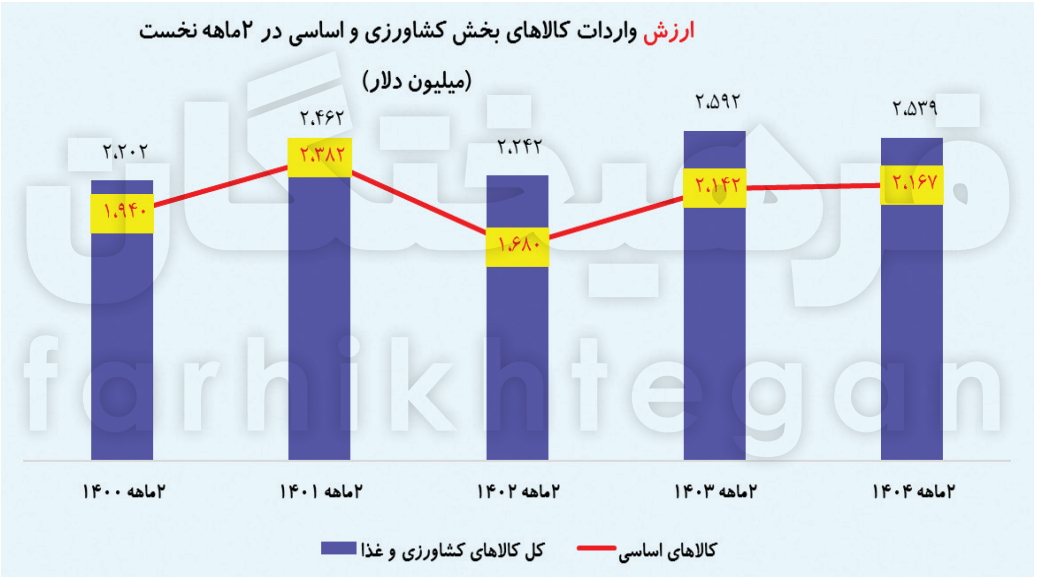
صرفه اقتصادی انرژی هسته‌ای چقدر است؟

ارزیابی هزینه‌های نسبی نیروگاه‌های جدید تولید برق با استفاده از فناوری‌های مختلف، امری پیچیده است و نتایج آن به‌شدت به موقعیت مکانی بستگی دارد. زغال‌سنگ در کشورهایی مانند چین و استرالیا، تازمانی که انتشار کربن بدون هزینه باشد یا به‌طور کامل محاسبه نشود، از نظر اقتصادی جذاب است و احتمالاً جذاب باقی خواهد ماند. گاز نیز در بسیاری از مناطق، به‌ویژه با استفاده از نیروگاه‌های سیکل ترکیبی، برای تولید برق پایه رقابتی است. ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای گران اما برای بهره‌برداری نسبتاً ارزان است. در بسیاری از مناطق، انرژی هسته‌ای به‌عنوان وسیله‌ای برای تولید برق با سوخت‌های فسیلی رقابت می‌کند. هزینه‌های دفع زباله و از رده خارج کردن معمولاً به‌طور کامل در هزینه‌های عملیاتی گنجانده می‌شود. اگر هزینه‌های اجتماعی، بهداشتی و زیست‌محیطی سوخت‌های فسیلی نیز در نظر گرفته شود، رقابت‌پذیری انرژی هسته‌ای بهبود می‌یابد. معیار اقتصادی اساسی برای هر نیروگاه تولید برق، هزینه تراز شده برق است. این هزینه کل ساخت و

هزار تن بوده که از این میزان، ۴ میلیون و ۲۴۳ هزار تن کالاهای اساسی در این دو ماه وارد کشور شده است که نسبت به مدت مشابه در سال ۱۴۰۳ چیزی حدود ۱۱ درصد رشد داشته است. در سال ۱۴۰۳ رقمی بالغ بر ۴ میلیون و ۱۰۰ هزار تن کالا در بخش غذا و کشاورزی وارد شد که ۳ میلیون و ۸۵۸ هزار تن آن مربوط به واردات کالاهای اساسی است. از سال ۱۴۰۰ به بعد، کمترین میزان واردات کالاها در بخش کشاورزی و کالاهای اساسی در سال ۱۴۰۲ رخ داده و چیزی حدود ۱۱ درصد کاهش نسبت به سال ۱۴۰۱ در واردات کل کالاها در بخش کشاورزی اتفاق افتاده است؛ علاوه بر آن، واردات کالاهای اساسی نیز حدود ۲۲ درصد نسبت به سال ۱۴۰۱ کاهش پیدا کرد. البته در سال ۱۴۰۳ این سقوط با یک رشد ۴۲ درصدی در واردات کالاهای اساسی جبران شد. از طرفی، نسبت به دو ماهه نخست سال ۱۴۰۲ که کمترین میزان واردات کالاهای اساسی رخ داده است، تا به امروز ۵۵ درصد به آن افزوده شده است.

تأمین ۲.۵ میلیارد دلاری ارز واردات در دو ماه اول

آمارهای وزارت جهاد و کشاورزی از ارزش دلاری میزان واردات کالاهای کشاورزی و اساسی در دو ماهه نخست سال ۱۴۰۴ تا ۱۴۰۴ نشان می‌دهد

چرا کشورها در انرژی هسته‌ای سرمایه‌گذاری می‌کنند؟

بهره‌برداری از یک نیروگاه در طول عمر آن تقسیم بر کل خروجی برق ارسال شده از نیروگاه در آن دوره است، از این رو معمولاً هزینه هر مگاوات ساعت است. این روش، هزینه‌های تامین مالی بخش سرمایه را در نظر می‌گیرد.

انجمن جهانی هسته‌ای، گزارشی تحت عنوان اقتصاد انرژی هسته‌ای و ساختار پروژه را در اوایل سال ۲۰۱۷ منتشر کرد. این گزارش خاطر نشان می‌کند که اقتصاد نیروگاه‌های هسته‌ای جدید به‌شدت تحت تاثیر هزینه سرمایه آنها قرار دارد که حداقل ۶۰٪ از هزینه تراز شده برق یا LCOE آنها را تشکیل می‌دهد. به جز آن، هزینه‌های بهره‌ر دوره ساخت، متغیرهای مهمی برای تعیین هزینه کلی سرمایه هستند. افزایش هزینه‌های سرمایه‌ای هسته‌ای در برخی کشورها، با توجه به کمبود ساخت ر آکتورهای جدید در کشورهای عضو OECD و معرفی طرح‌های جدید، بیشتر ظاهری است تا واقعی. طبق این گزارش، در طول ۱۵ سال گذشته، میانگین دوره‌های ساخت و سباز جهانی کاهش یافته است. پس می‌توان گفت پس از ساخت یک نیروگاه هسته‌ای، هزینه تولید برق پایین و به‌طور قابل پیش‌بینی پایدار است.

ظرفیت قابل بهره‌برداری انرژی هسته‌ای

طبق آمار منتشر شده از جلسه توجیهی سالانه برای جامعه مالی، ظرفیت‌های قابل بهره‌برداری در جهان طی سالیان اخیر افزایشی بوده است. به‌گونه‌ای که در سال ۲۰۲۴ به MWe ۹۶۵۲ رسیده است. این ظرفیت نشان‌دهنده میزان ظرفیتی از انرژی هسته است که می‌توان به‌طور واقعی یا اقتصادی از آن برای تولید برق یا سایر کاربردهای اقتصادی استفاده نمود. جدول ذیل، تغییرات ظرفیت قابل بهره‌برداری انرژی هسته‌ای را در دنیا نشان می‌دهد. البته این در حالی است که از انرژی هسته‌ای می‌توان برای تولید برق نیز استفاده نمود. این در حالی است که تولید برق از انرژی هسته‌ای در سال به ۹۴۵۵ گیگاوات ساعت رسیده است. باتوجه به پاک بودن این انرژی می‌توان ادعا نمود که انرژی هسته‌ای زیر مجموعه انرژی تجدیدپذیر محسوب می‌شود. حال می‌توان در نمودار زیر، تغییرات تولید برق را از انرژی هسته‌ای در سال‌های اخیر را مشاهده نمود. ضریب دسترسی به انرژی نیز دیگر شاخصی است که در سال ۲۰۲۳ صعودی بوده است. این ضریب، شاخص فنی است که نشان می‌دهد

چه درصدی از زمان، یک واحد نیروگاهی (مثلاً نیروگاه هسته‌ای) آماده تولید برق است. البته این در حالی صدق می‌کند که این مورد بدون مشکل فنی، تعمیرات یا توقف برنامه‌ریزی شده باشد. این شاخص در سال ۲۰۲۳ به این معنا است که در بازه زمان بررسی شده (مثلاً یک سال)، آن واحد نیروگاهی-در اینجا یک نیروگاه هسته‌ای- در ۹۹٫۴ درصد از کل زمان، آماده تولید برق بوده است. البته آمار ذکر شده، به صورت میانگین برای دنیا است که عدد بالایی را نشان می‌دهد. این نشان‌دهنده توان بالای تولید برق نیروگاه‌های هسته‌ای در دنیا است. در جدول ذیل، تغییرات حاصل از ضریب دسترسی انرژی در سال‌های اخیر را می‌توان به صورت سالانه مشاهده نمود.

انرژی هسته‌ای؛ پاسخ بلندمدت به چالش‌های اقتصادی و زیست‌محیطی

بررسی‌های جهانی و تحلیل‌های اقتصادی نشان می‌دهد که با وجود هزینه‌های اولیه نسبتاً بالا برای ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای، این نوع انرژی در بلندمدت از نظر اقتصادی بسیار مقرون‌به‌صرفه، قابل اتکا و پایدار است. نکته قابل توجه آن است که پس از احداث نیروگاه، هزینه تولید برق کاهش یافته و به سطحی پایدار می‌رسد، که خود می‌تواند امنیت انرژی یک کشور را تضمین کند. آمارهای جهانی در

سال‌های اخیر نشان از رشد ظرفیت بهره‌برداری از انرژی هسته‌ای دارند، که بیانگر اعتماد روزافزون کشورهای مختلف به این فناوری است. همچنین، دسترسی بالا و مداوم نیروگاه‌های هسته‌ای به تولید برق، آن‌هم در سطح ۹۹٫۴ درصد از کل زمان، نشان از کارآمدی بالای این فناوری دارد. این دستاورد فنی، بیانگر آن است که انرژی هسته‌ای می‌تواند به‌عنوان یکی از پایه‌های اصلی پیشرفت علمی و اقتصادی در دهه‌های آینده مطرح شود. در شرایطی که جهان با بحران‌های انرژی، آلودگی محیط‌زیست و تغییرات اقلیمی مواجه است، انرژی هسته‌ای می‌تواند به‌عنوان یک راه‌حل کلیدی برای عبور از این چالش‌ها در نظر گرفته شود. پاک بودن، قابلیت اطمینان بالا و نقش آفرینی در صنایع متنوعی همچون کشاورزی، پزشکی، شیرین‌سازی آب و حمل‌ونقل، ظرفیت‌هایی هستند که باید به آنها افتخار کرد و از آنها برای رشد اقتصادی و رفاه اجتماعی بهره‌برد. بنابراین، نگاه راهبردی به انرژی هسته‌ای نه‌تنها ضرورتی اقتصادی است، بلکه نویدبخش آینده‌ای روشن‌تر، مستقر تر و مقاوم‌تر برای کشورهایی است که خواهان رشد پایدار هستند. انرژی هسته‌ای، نه تهدید، بلکه یک فرصت طلایی برای شکوفایی اقتصاد است. ایران نیز باتوجه به انرژی یافته و به سطحی پایدار می‌رسد، که خود حاصل از انرژی هسته‌ای گام بلندی در راستای رفع این ناترازی بردارد.

